

עלון קיבוץ סעד

בע"ה ערב ראש השנה תשע"ב

28.9.2011

גליון מס' 2671

התחדשות הצבע הירוק חוזר לסעד

צילום: חיים לנדסמן

שנה טובה ומבורכת לכל בית סעד!

סוף דרכו של משה אברהם (חלק ב')

המדרשים - מרבים לתאר את מצבו של משה בהגיעו לגבולות הארץ המובטחת. כאן מתגלים הקשיים הרבים שעומדים בפני משה:

א. קשה עליו הפרידה מן העם אותו ליווה בכל שנות המדבר.

ב. קשה עליו הגזירה שלא להיכנס לארץ.

ג. קשה עליו הודעת מותו הקרוב.

ד. קשה עליו העברת תפקיד ההנהגה, כי בכך מסתיימת דרכו...

ביטוי ראשון לקשיים הוא שינוי סגנון הדיבור של משה שמבוסס על תחינתו "ואתחנן":

"כך כל זמן שהיו ישראל קיימים במדבר היה משה נכנס לפני הקב"ה ברוע: 'למה ה' יחרה אפך בעמך' (שמות לב,

יא) 'סלח נא לעוון העם הזה' וגו' (במדבר יז, יט) כיוון שמתו ישראל במדבר, התחיל מבקש ליכנס בארץ ישראל

בתחנונים – ואתחנן". דב"ר ב, ד.

כמה מדרשים דנים בבקשתו להכנס לארץ, משה מנהל דו-שיח ארוך, שבו מציג משה את מעשיו הרבים לפני הקב"ה,

ולבסוף: "אמר לפניו, אם רצונך אכנס לארץ ואהיה שם שתיים ושלש שנים ואח"כ אמות? אמר לו (הקב"ה) 'ושמה לא

תבוא'. אמר לפניו, אם לא אכנס בחיי, אכנס לאחר מותי? אמר לו, לא בחייך ולא לאחר מותך".... תנחומא ואתחנן ו'.

המדרש הבא, מַבְדֵּל בין בקשה לפי דין לבין בקשה ברחמים.... "ואף משה כך אמר: 'ה' אלוקים אתה החילות' (דב"ר ג,

כד) אם מתבקש בדין שאכנס לארץ ישראל, אכנס, ואם לא, אכנס ברחמים. אמר לו הקב"ה:

"אל יתהדר לפני מלך" (משלי, כה, ו) 'כי לא תעבור את הירדן הזה' (דב"ר ג, כז) דב"ר ב, ז.

מוות מתוקן מימות עולם

החזרות הנשנות בתורה בנושא מותו של משה מקבלות ביטויים רבים גם במדרש, אותו רעיון של בקשה בדין ובקשה

ברחמים חוזר גם במדרש הבא: "אמר לפניו, ריבון העולמים עמוד מכסא דין, ושב בכסא רחמים עלי ולא אמות,

ועונותי יהיו נמחלים ביסורין שתביא בגופי, ואל תתנני בחבלו של מלאך המָוֵת. אם אתה עושה כך, אגיד שבחך לכל

באי עולם, כשם שאמר דוד, 'לא אמות כי אחיה' וגו' (תהילים קיח, יז) אמר לו: 'זה – השער לה' צדיקים יבואו בו

(שם שם כ) מוכן הוא לצדיקים ולכל הבריות, מוֹת מתוקן מימות עולם.

גם במדרש הבא מתנהל דו-שיח עם הקב"ה אבל מקבל בהמשכו את פרשנותו של ר' תנחומא^[5]

"אמר לו משה: ריבונו של עולם, אחר כל אותו הכבוד ואותה גבורה שראו עיני אני מת?! אמר לו הקב"ה מי גבר יחיה?

אמר ר' תנחומא: מי גבר כאברהם, שירד לכבשן האש וניצל ואח"כ יויגוע וימת אברהם' (ברא' כח, ה) מי גבר כיצחק

שפשט צָנָארו על המזבח ואח"כ אמר: 'הנה זקנתי לא ידעתי יום מותי' (שם כז, ב) מי גבר כיעקב שנתפגש עם המלאך,

ואח"כ 'ויקרבו ימי ישראל למות' (שם, מז, כט) מי גבר כמשה, שדיבר עם בוראו פנים בפנים ואח"כ, 'הן קרבו ימך

למות' (דב"ר, ט, ד).

למדרש זה מקבילה מאד מעניינת בפיוט של ר' אליעזר בירבי קליר, שם הקב"ה מזכיר למשה את כל גדולי הדורות

שקדמו לו, וכשם שהם מתו כך ימות גם משה^[6]

חתימת ספר דברים

היא בעצם קיצו של דור המדבר ומנהיגיו. כך מביע זאת המדרש במשפט הידוע: "אמר לו (הקב"ה) כך מנהגו של עולם,

דור דור ודורשיו, דור דור ופרנסיו, דור דור ומנהיגיו".... נתחומא ואתחנן ו'.

הגמרא בתענית ממשיכה את אותו קו שדור הולך ודור בא "רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלושה פרנסים טובים עמדו

לישראל אלו הן: משה, אהרן, ומרים. ושלוש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, ענן ומן. באר בזכות

מרים, עמוד ענן בזכות אהרון, מן בזכות משה. מתה מרים – נסתלק הבאר... מת אהרון – נסתלקו ענני כבוד...

מת משה – נסתלקו כולן. שנאמר: 'ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד' (זכריה יא ח)" תענית ט, ע"א.^[7]

^[5] מדרש זה מובא גם אצל נחמה ליבוביץ בעיונים לסי' דברים פ"ד וילך, אולם שם נשמט שמו של ר' תנחומא, לא מצוין מקור המדרש....

^[6] הפיוט מובא בספר של שלומית אליצור "שירה של פרשה" עמ' 328 הוצאת. מוסד הרב קוק תשס"א

נראה, שיש במדרש זה שבתענית, לומר, שבסיום דור המדבר נסתיימה גם התקופה הניסית, (נסתלקו המתנות) שאופיינה בעיקר במדבר.

בניאין סלנ

^{3[7]} גירסא מקבילה בשנוי ר' בתוספתא למס' סוטה יא, ח.

קובץ הלכות לראש השנה תשע"ב

תפילה:

- א. בעשרת ימי תשובה יש לומר "המלך הקדוש" במקום "הא-ל הקדוש". אם אמר "הא-ל הקדוש" או שמסופק אם אמר כראוי – חוזר לראש התפילה, מכיוון ששלוש הברכות הראשונות נחשבות כאחת.
- ב. בברכת "השיבה שופטינו" בעשרת ימי תשובה יש לחתום "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט". אם טעה – אינו חוזר כיוון שהזכיר "מלך".
- ג. בשבת שובה בברכת "מעין שבע" (בערבית) יש לומר "המלך הקדוש שאין כמוהו".
- ד. מי שלא אמר "זכרנו לחיים", "מי כמוך", "וכתוב לחיים" ו"בספר חיים" והזכיר שם ה' בחתימת אותה הברכה – אינו חוזר. כך דינו גם של מי שטעה והשמיט את ההוספות "ובכן תן פחדך..." בברכה השלישית בתפילות ר"ה ויוה"כ.

תקיעת שופר:

- ה. חייב כל אדם לשמוע תקיעת שופר בראש השנה.
- ו. מן התורה יש לשמוע תשעה קולות (שלוש סדרות של: תקיעה, תרועה, תקיעה). אך מכיוון שנסתפקו חז"ל מהי התרועה שאמרה התורה (שברים, תרועה או שברים תרועה), יש לשמוע 30 קולות (שלוש סדרות של תשר"ת, תש"ת ותר"ת). המנהג לשמוע מאה קולות.
- ז. המתפלל ביחידות ללא מנין אינו תוקע במוסף, אלא תוקע שלושים קולות בלבד קודם מוסף.
- ח. התוקע מברך בשני הימים: "לשמוע קול שופר" ו"שהחיינו", ומכוון להוציא את כל ציבור השומעים ידי חובתם בברכות ובתקיעות. גם הציבור יכוון לצאת ידי חובה בברכות ובתקיעות.
- ט. יש לתקוע מעומד. גם הקהל נהגו לעמוד בכל התקיעות, למרות שמעיקר הדין ניתן לשבת בתקיעות שלפני מוסף (30 הראשונות). בתקיעות שבחזרת הש"ץ יש לעמוד מעיקר הדין.
- י. אין להפסיק בדיבור מתחילת הברכות עד התקיעה האחרונה.

קידוש היום והדלקת נרות:

- יא. אוכלים ושותים ושמחים בר"ה, ואע"פ שהוא יום דין, מכל מקום הוא חג ואנו מצווים בו "ושמחת בחגך".
- יב. בקידוש בליל החג השני יש לברך "שהחיינו", ונהגו לקחת פרי או בגד חדש (מכיוון שיש הסוברים שאין לברך ביום השני וכך ודאי יכול לברך). גם מי שאין לו פרי או בגד חדש יברך "שהחיינו".
- יג. אסור להכין שום דבר מיום א' ליום ב' של ר"ה (עירוב תבשילין' לא מועיל לזה). לכן אסור להכין את נרות הלילה השני ביום הראשון, וכן אסור לחמם את המאכלים ולערוך את השולחן ביום הראשון לקראת היום השני עד שיהיה ודאי לילה (19: 04). בליל החג השני ובערב שבת אין להדביק את הנרות לפמוטים. ניתן כמובן להשתמש בנרונים או להכין נרות כבר מערב החג.
- יד. בליל החג השני ובערב שבת אין לכבות את הגפרור בו הדליקו נרות, אלא להניחו בכלי עד שיכבה מעצמו.

יהי רצון שישמע בורא עולם תפילותינו ותקיעותינו ונזכה כולנו יחד להכתב ולהחתם לשנה טובה ומתוקה יחד עם כל בית ישראל.

הרב ארי ס

זה היה השבוע

הצבעה על השינויים – בסוף השבוע שעבר הגיע השלב האחרון בתהליך הדיונים לגבי שינוי אורחות החיים בסעד. ביום שישי התקיימה הצבעה בקלפי בשאלה האם לקבל את מודל השינוי. ההצעה התקבלה ברוב של 77% בעד מול 23% נגד, וכך החל מינואר תיכנס סעד לדרך חדשה. נאחל שהשינויים ישפיעו לטובה, ושהחברים יהיו שבעי רצון מההתנהלות החדשה.

ביום חמישי בערב נערכה הרמת כוסית למשפחות הצעירות לכבוד ראש השנה. רשמים מהאירוע תוכלו לקרוא בהמשך העלון.

השבת היתה שבת מיוחדת בקהילתנו – שבת קהילה: מעל 80 משפחות בחרו לקחת חלק בשבת קהילה, ולהכיר מקרוב משפחה צעירה או וותיקה סביב שולחן השבת. בשבילים נשמעו הדים חיוביים על המפגשים שהזדמנו ואפשרו הכרות קרובה יותר עם אנשים יקרים שלעיתים קרובות כ"כ חולפים בשביל, והנה לפתע יש להם פנים וקול ייחודיים משלהם... תודה למארגנים על היוזמה היפה שתרמה לקירוב לבבות בערב ראש השנה! **נשמח מאד לשמוע רשמים בעלון הבא.**

ביום ראשון התקיים יום הזכרון לחברי הקבוצה. חברים רבים התכנסו בבית-העלמין. הרב ארי נשא דברים, אלי שלוין לימד משניות, ושלמה רון ונחמן שטיינמץ, שהוריהם הלכו לעולמם השנה, אמרו קדיש. עוד נציין כי בית-הקברות נמצא בתהליך שיפוץ, ומראהו השתפר בנוי ובסדר. יהי זכרם של חברנו ברוך.

כתבנו בשטח מוסר כי השבוע פונה הקראוון האחרון מאתר הקרוואנים בכניסה לקיבוץ, ובכך נסגר פרק הקרוואנים שהחל לפני יותר מ-20 שנה כדיור לאולפן הגיור.

בשדות ניתן לראות לא רק חצבים אלא גם יותר ויותר נחילאליים צהובים, המאשרים את בוא הסתיו אלינו. העונה החקלאית בהתעוררות – הגד"שניקים עסוקים בדישון שטחי הפלחה העתידים להיזרע בחיטה, המשך זריעות הגזר, והכנת השטחים לתפ"א של הסתיו. כעת נותר רק להתפלל לשנה גשומה וברכה ביבולנו!

לכל בית סעד - שנה טובה!

שנת אוצרך הטוב לנו תפתח, שבת בטחון ובריאות, שנת גדילה והתפתחות, שנת דילוגנו עליך אהבה, שנת הצלחה במעשי ידינו, וברכת ה' בכל צעדינו, שנת זמירות וניגונים, שנת חיים, שנת טל ומטר בעיתו, שנת יבול טוב ומבורך, שנת כלכלה טובה, שנה ללא שיפוטיות, שנת משא ומתן באמונה, שנת נועם הליכות, שנת סיפוק בעבודתנו, שנת עין טובה, שנת פריון, שנת צהלות ילדים וחתנים, שנת קבלה עצמית, שנת רוח טובה בין איש לרעהו, שנת שלום, שינויים לטובה, ושימור הישן והטוב, שנת תמיכה ועזרה הדדית.

סיצורי הח"ד

ערב ראשון אחרי מנחה – הרב ארי - יום תרועה יהיה לכם': כיצד מריעים?
יום ראשון של רה"ש, בשעה 17.45 – גילי זיוון בביתה לצעירים - האם צדק ותשובה הולכים יחדו?
ערב שני אחרי ערבית – הרב ארי - דמותו של יצחק לאור פרשת העקדה.
שבת שובה בשעה 14.00 – הרב ארי – שיעור לצעירים ולחומש במועדון.
שבת שובה בשעה 17.30 – 'בתשעה לחודש בערב': על מצוות האכילה בערב יום כיפור.

וצאת דת

התחלה חדשה

לחברי קיבוץ סעד היקרים,

עד לפני שלושה חודשים, לא שמעתי על קיבוץ סעד. אני עדיין זוכרת את הפעם הראשונה שבדקתי את זה על המפה, לא היה ברור אפילו איפה זה במונחים של גיאוגרפיה כללית של ישראל. לאחר שמצאתי אותו, וקראתי עליו בויקיפדיה, עדיין לא היה לי מושג למה לצפות. היום אני יודעת, שלא יכולתי לצפות את הנדיבות ואת האירוח החם שבאמת מתרחשים כאן.

זה לקח לנו, כגרעין, חודש קצר להתאהב בסעד.

לגרעין שלנו היה הזכות לשמוע הרבה סיפורים על ההיסטוריה של סעד ועל הקמתה וחיי היום יום בה. כל סיפור סייע לנו להכיר סעד קצת יותר. התנדבות בקיבוץ גרמה לכל אחד מאיתנו להעריך מחדש את החיים החקלאיים, מה שנותן לנו חיבור חדש לאוכל על הצלחות שלנו. לאלה מאתנו שזכו להתנדב בקיבוץ עצמו, ראינו את העבודה קשה המושקעת ביצוא החקלאי המגוון של סעד. ועוד, בורכנו בבית מדרש מצוין ומלא ספרים, מבחר מצוין של מניינים פעם בחודש, ואת היכולת ללמוד מאנשים ונשים יהודיים חזקים. אבל משהו שבולט מעל לכל דבר אחר הוא מידת הכנסת האורחים בסעד. יש קבוצות רבות ושונות כל כך שחיות בסעד, וכולם מתחשבים בכולם ולכולם יש מקום.. למדנו כל כך הרבה מסעד במהלך החודש האחרון הזה. איך להושיט יד לאחר מבלי לבקש דבר בחזרה. וכיצד ליצור קהילה הבנויה קבוצות שונות. אז בקיצור, זהו מכתב תודה. תודה על השלווה והשלום תחת טילים. על היופי ובני המשפחה, על קיבוץ שיודע לתת מכל הלב ומכל הנשמה. תודה שקבלתם 26 מאיתנו בזרועות פתוחות. על הידידות שכל חברי הקיבוץ הראו לנו, לא משנה מה הגיל. תודה שאימצתם אותנו אל משפחותיכם.

לפני שלושה חודשים לא שמעתי על קיבוץ סעד. היום, זה הבית שלי.

בידידות וכבוד, אילנה פסט חברי ארצות צהר.

ראש השנה בחברת הילדים

בערב השני של ראש השנה, לאחר תפילת ערבית יתקיימו שיעורים לכל חברת הילדים כמפורט להלן:

כיתה א' - תדהר ג'קסון בבית משפחת ג'קסון.

כיתה ב' - דרורית וייס בבית משפחת וייס.

כיתה ג' - איילת דרורי בבית משפחת דרורי.

כיתות ד'-ה' - יאיר אהרון בבית משפחת אהרון.

כיתה ו' - הרב דוד אסולין בבית משפחת אסולין.

חטיבה - שראל רוזנבלט (הבעל של צורית) במועדון לחבר.

תיכון - יצחק שלומי בבית מדרש הגדול.

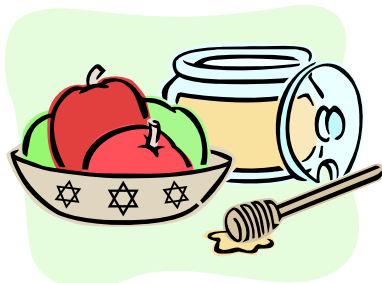
חטיבה

לילדי החטיבה תתקיים פעילות בשבת שובה בשעה 17:00 במועדון חטיבה.

תיכון

לנערי התיכון יתקיים קידוש בשבת שובה ב- 10:30 במועדון לחבר. ב- 11:00 שיחה עם הרב ארי.

שנה טובה לכולם, צוות החינוך

תאונה טקסטואלית לדילי אמונה?

”וכל מאמינים“: עיון מחודש בתוכן ובסדר הפיוט

הפיוט ”האוחז ביד מידת משפט“ (הנקרא בפי העם ”וכל מאמינים“, ולא במקרה, כפי שנסביר) הוא אחד מן הפיוטים הבולטים והידועים ביותר בתפילות ראה”ש ויוה”כ. הפיוט, המיוחס לפייטן הארצישראלי הקדום ינאי (אם כי ללא אסמכתה ודאית⁴), בנוי בשתי צלעות שאינן שוות, וגם הקצב ומספר ההטעמות אינו שווה בכל צלעית. כמו רוב הפיוטים בימים הנוראים (ופיוטי הסליחות), נראה שאופן אמירתם בבית הכנסת היה כך ששליח הציבור היה קורא צלעית אחת, והקהל היה עונה יחדיו בקריאת הצלעית השנייה.

הבנת המבנה והתוכן של הפיוט קשה למעיין ולמתפלל; כבר מזמן הוכר שהנוסח המקובל בהרבה מקהילות אשכנז, הקורא שתי צלעיות עוקבות (במקום מקבילות) – הוא נוסח שגוי שאינו תואם את התוכן. כך למשל, ”וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה, הַבּוֹחֵן וְבוֹדֵק גְּנָזֵי נִסְתָּרוֹת“ איננו מרכיב משפט הגיוני. על כן יש לקרוא כל שורה לפי סדר הא”ב על שני חלקיה:

הַבּוֹחֵן וְבוֹדֵק גְּנָזֵי נִסְתָּרוֹת - וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלֵיֹת

הַגּוֹאֵל מְמוֹת וּפְיֻדָּה מְשַׁחַת - וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חַיִּים

וכן הלאה. יש קשר ברור, מילולי או תוכני, בין שתי הצלעיות (כאן: הבוחן/בוחר; הגואל/גואל), וכן הלאה. אולם עדיין הניסוח נותר קשה ולא מובן: כיצד בחלק הראשון פותח הנוסח של משפט משועבד – ”האוחז“, ”הבוחן ובודק“, וכן הלאה – ואילו הצלע השנייה פותחת ב”וכל מאמינים“?

כך למשל, איך נבין את המשפט הַשְּׁוֹה, וּמְשַׁחַת קְטָן וְגָדוֹל - וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא שׁוֹפֵט צְדָקָה? האם לא קל יותר לומר, שמי שהוא שופט צדק, הוא זה שמשווה קטון וגדול?

נראה שהסיבה לסידור זה, שהביא את השורה ”האוחז ביד [מידת] משפט“ לראש הפיוט, הוא הרצון לקשר אותו לסיום של רצף רסיסי הפיוטים שנקבעו בנוסח התפילה לפניו: ”וצדקנו במשפט, המלך המשפט... האוחז ביד [מידת] משפט“. אבל סידור זה פוגם בכל שאר הפיוט, משום שאנו מתחילים כל שורה במשפט זיקה (האוחז, הבוחן, וכן הלאה), בלי נושא.

על כן אנו רוצים להציע, שבפיוט זה **התחלפו הטורים**, והטור הראשון פתח ב”וכל מאמינים שהוא...“, והטור השני (מענה הקהל, אולי) – היה המסקנה מהיגד זה. בדרך זו, יש לפתע משמעות ועקיבות לכל אחד מן ההיגדים בפיוט, בדרך שתניח את דעתם של הקוראים והמתפללים. כיצד קרה חילוף זה? ייתכן שמדובר ב”תאונה טקסטואלית“ של מעתיק בזמן קדום (ו”תאונות“ כאלו של חילופי עמודות מופרות גם במקרים אחרים), או שמדובר בהחלפה מכוונת שביקשה לקשר את הפיוט למקום שנקבע לו במחזור התפילה אחרי ”המלך המשפט“ באמצעות הקישור ”האוחז ביד משפט“.

אם נחליף את סידור הטורים, נקבל משפט הגיוני ועקיב. לדוגמא:

וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא אֵל אֱמוּנָה הַבּוֹחֵן בְּיַד מִדַּת מְשַׁפֵּט

וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלֵיֹת הַבּוֹחֵן וְבוֹדֵק גְּנָזֵי נִסְתָּרוֹת

וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חַיִּים הַגּוֹאֵל מְמוֹת וּפְיֻדָּה מְשַׁחַת

דוגמא משכנעת במיוחד לסידור זה הוא ההיגד הבא:

וְכָל מְאֲמִינִים שֶׁהוּא דִּין אֶמֶת הַדֵּן יַחֲדֵי לְבָאֵי עוֹלָם

סידורו בסדר המקובל היום – ”הדן יחדי לבאי עולם – וכל מאמינים שהוא דין אמת“ – אין בו היגיון פנימי.

⁴ מ' זולאי מונה אותו בין פיוטי ינאי בספרו (פיוטי ינאי, 1938), אולם ללא אסמכתה של ממש מכתבי היד. הייחוס לינאי נשאר בגדר השערה בלבד, כמו-גם רוב הפרטים הביוגרפיים של פייטן קדום זה: זמנו ומקום מגוריו.

כך גם לגבי המשפט הבא: " וְכֹל מַאֲמִינִים שֶׁהוּא הָיָה הַיְוָה וְיִהְיֶה - הַהֲגוֹי בְּ"אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה". כלומר, הכול מאמינים שהקב"ה הוא נצחי, מתוך כך ששמו [השם המפורש] נהגה במשמעות "אהיה אשר אהיה" (שמות ג').

אמנם ייתכן לטעון כי הפיוט במקורו היה בנוי על שלושה יסודות, הנובעים מההיגד המקדים לו במחזור שלנו: "המלך המשפט", העומד בראש כל צלעית בדרך הבאה:

... וצדקנו במשפט -

[חזן] המלך המשפט, האוֹחַז בְּיַד מִדַּת מְשֻׁפֵּט [קהל] וְכֹל מַאֲמִינִים
שֶׁהוּא אֶל אֲמוּנָה!

[חזן] המלך המשפט, הַבּוֹחֵן וּבּוֹדֵק גְּזֵי נְסֻתוֹת [קהל] וְכֹל
מַאֲמִינִים שֶׁהוּא בּוֹחֵן כְּלֵיֹת!

[חזן] המלך המשפט, הַגּוֹאֵל מִמְּוֹת וּפְיֻדָּה מְשֻׁחַת [קהל] וְכֹל
מַאֲמִינִים שֶׁהוּא גּוֹאֵל חַטֹּאת!

[חזן] המלך המשפט, הַדֵּן יְחִידֵי לְבָאֵי עוֹלָם [קהל] וְכֹל מַאֲמִינִים
שֶׁהוּא דֵּן אֲמֵת

אולם אין בידינו כל עדות לכך שזה היה סידור הטורים של הפיוט במקורו. ועדיין – הקשר בין הצלעות מאולץ ולא תמיד הגיוני. נהפוך הוא: הכול מאמינים שהוא דיין אמת, אשר דן יחידי לבאי עולם. יתרה מזאת, נראה שעד המאה ה-14 היו הקטעים שלפני הפיוט מסודרים כך, שרסיס-הפיוט האחרון לפני "האוcho ביד" היה דווקא "ובכן יתקדש שם ה' אלהינו על ישראל עמך... (ובחלק מכתבי היד – רק קטע זה לבדו, ובהתאמה לקטע שבא אחרי 'קדושה', הפותח ב"כי מקדישך בקדושתך קידשת", ומסיים בעניין הקדושה: "ובכן יתקדש"). ואילו הקטע "באין מליץ יושר... וצדקנו במשפט, המלך המשפט" לא היה סמוך ל"האוcho ביד". כך שהחיבור בין "המלך המשפט" ל"האוcho ביד מדת משפט", הוא מאוחר יחסית.

מתי ואיך קרה חילוף הטורים הזה, לפי ההשערה? אין לדעת. לא הצלחתי למצוא כתב יד שיתמוך בהשערתי, ועל כן היא נסמכת "עלי הגיון" ולא על כתב יד. אולם אין ספק שהסידור הנוכחי של הטורים מקשה מאד על הבנת הפיוט ועל רצף הגיוני של מרכיביו. לסיכום, אם נשיר את הפיוט במתכונת ש"ץ/קהל לסירוגין, ונפתח כל שורה ב"וכל מאמינים", נחזיר את מתכונת אמירת הפיוט לקדמותה, וניצור מבנה הגיוני ומובן של החרוזים בפיוט.

האתגר שנותר עתה לפתחם של שליחי הציבור, הוא כפול:

(א) למצוא מנגינה מתאימה שתאפשר לקרוא את המבנה ההגיוני בנוסח חזן/קהל.

(ב) למצוא מנגינה שאין בה חזרה אינסופית על "וכל מאמינים". כולנו מאמינים בני מאמינים.

לאב ק"נ

נר זכרון:

ה' בתשרי – יום השנה לפטירתו של חברנו אברהם אבן-חיים (שטקר) ז"ל (תשמ"ז)

ה' בתשרי – יום השנה לפטירתה של חברתנו רחל קרול ז"ל (תשמ"ח)

ו' בתשרי – יום השנה לפטירתו של אבא אהרן איזנשטט

חלום ליל (שבת) קיץ

ליל שבת או בעצם שבת לפנות בוקר, לא חשוב.

נמם הקיבוץ.

נמים תינוקות.

גם החברים נמים.

אפילו החולבים ברפת עדין נמים.

נחות הפרות, מעלות גרה ומייצרות את חלבן המשובח. גם האפרוחים בלול נחים ומעלים בשר. ואפילו אשרושי הגזר תופחים להם באדמה. הצפרדעים כבר סיימו את השחיה בבריכה. רק צמד סיקסקים עדין מסקסקים... בגדר יש המון משבצות. אם אשמור על גודל אחיד של המשבצות- הרי שאשאר במרחק קבוע מהגדר- סימן שאני ער!

פצצת תאורה באופק- ובעקבותיה קולות נפוצים, אך זה רחוק, לא בגזרה שלנו... המשק שלנו הכי בטוח! שהרי אני השומר כאן! אני בוגר שירות חי"ר קרבי, מלחמה, עשרות שנות מילואים בסיוור וכד'.

אני לבדי, כמו שאומרים בהסתערות על עמדת האויב...

והנה אני כאן בטנדר השמירה המותקן במכון צומ"ת, ואפילו הזרקור מופעל בהשהיה!!

(שינתי מההוראות ופתחתי חשמלית את חלון הרכב, ועכשיו אני ממש שומע את קולות הנפץ, שלא

יבואו...) ובאמת אין חשש. אפשר לישון בשקט, כי אפילו הצבא אמר שלא צריך רובה בשמירה, וזה נורא מרגיע!!

ופתאום אני מרגיש שעליתי על כסא, שניצב על שולחן בית- ספר בכתה ו' בבית ספר סעד-תקומה, לפני המון שנים. מסרטה ישנה מקרינה לנו בשחור- לבן, איך האחים מארקס במנוסתם מפני שוטרים או גנבים, לא ברור בדיוק, מוצאים עצמם עולים על קרון, הנע על פסים וממלט אותם מרודפיהם... ופתאום- אש!!

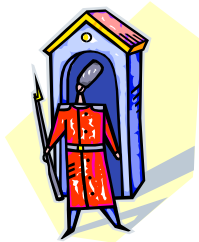
מסתבר שהקרון הוא מטרה נעה במטווח צבאי, וגיבורינו נמלטו איכשהו שהרי יש להם עוד סרטים לשחק....(לא יודע מה פתאום בא לי הזיכרון הזה...).

צריך להתעורר מהחלום כי אני כאן בקיבוץ סעד,

כ-4 ק"מ מגבול רצועת החמאס,

בידיים חשופות שומר על הקבוץ.

לא. לא כל כך נוח לי....

יהי רצון מלפניך, ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו,

שתביא השנה החדשה שקט ובטחה עלינו ועל כל אוהבינו,

ושלוח בליבנו....

ד/ד ד/ד/ד!

לשהם וחגי קבלן

ליעל ועפר בן-ישי

לסבתא יונה רוזנטלר

ולכל המשפחה

מזל טוב וברכות חמות

להולדת הבן - הנכד- הנין

לחברנו איציק ברזלי

ברכות חמות בהגיעך לגיל 80

שתזכה לבריאות ורוב נחת!

מצה כמט מופלא (חצי אגדה)

בבוקר אחד של ירח אלול התעוררו אנשי הכפר הדרומי כשטיפות גשם נוקשות על חלונם. תמהו האנשים זה אל זה: גשם בחודש אלול? נדיר, אך מתקבל על הדעת והלב. בבוקר השני שוב ירד המטר, ורקמת תחרה שקופה עטפה ברחמיה אדם, אדמה, אילן ופרח. יומיים רצופים של גשם? זה כבר חריג יותר. הזדרז הארכיבר הראשי ופשפש בגנזי הכפר ומצא כתוב לאמור כי בשנת תש"י, אכן ירדו ממטרים קלים בימות אלול במשך שני בקרים רצופים. שלף הארכיבר את עפרונו התקוע לו מאחורי אוזנו, רשם במחברתו עבת הכרס ויצא לעבודת יומו בשדה. ביום השלישי, זרזף שוב הגשם, וילד קטן יצא החוצה, קיפץ ודילג לו בין השלוליות הקטנות שנקוו, ושר לו בהנאה "גשם גשם משמיים, קול המון טיפות המים". שרבב הילד את לשונו החוצה ולפתע קרא: "אמא! הגשם מלוח!!!"

מיהרה אמו החוצה, לטעום את טעם הטיפות. אכן, צודק הילד. טעם מלח תחת לשונה. מהו הדבר? גשם מלוח? כזאת עוד לא נראתה במקומנו.

חידה היא ותהי לחידה.

יצא מודד-הגשמים לאסוף בצינורית זכוכית דקה מעט מן הגשם המוזר, ושיגר אותה אל איש-האשכולות היושב במרכז המחקר הארצי, ואף צירף מסמכים כנדרש, למען יבדקו חכמי הקרת, יודעי כל רז וסוד, את פשר התעלומה.

באותו לילה חלם הילד, אפק שמו, חלום. ובחלומו נראה לו סבא קייבוס הטוב ואלה דבריו: "הגשם המוזר שטעמת, לא גשם הוא כלל ועיקר. דמעותיי הן אלו היורדות על לחיי בכל עת שצופה אני בחורבן גן-הנוי שלנו בסעד. וכל זיוו והדרו של גן העדן שלמעלה, בו אני יושב, וכל מעשי הקונדס של יהודה בר"ט שכני הטוב בגן-עדן, אין בהם לנחמני על מעשה ידיי שטבעו בין קוביות הממ"דים ובידי קבלנים ערלי-לבב.

אך עתה, נין יקר לי, אל תירא ואל תעצב אל ליבך, כי הגיעה שעת הנחמה. דמעותיי אלו, דמעות פלא הן, וברצות אלוהים- כאשר תגענה באדמה מיד תהפוכנה למים זכים. ומן המים האלו ישתה הגן וירוהו, והנה לא ירחק היום ושוב תדשא הארץ דשא עשב, ועץ ושיח יכסו כמרבד ירקרק את המחנה. " (כי כך נהג סבא קייבוס לכנות את חצר הקיבוץ: "המחנה").

נשק הסב על לחי הנער ונעלם. וייקץ הילד ובעיניו אור.

ובסתיו של אותה שנה חזר גננו והוריק, ואת טרטור הדחפורים ומערבלי הבטון החליפה מנגינת ממטרות ערבה לאוזן. רוח קלילה נשבה, ענן לבן כיסה את עין השמש הקופחת והיורה בישר שנה של גשמי ברכה, רצון ונדבה. בין השבילים הרחוצים התהלכו במתינות אנשי הכפר ועל פניהם נסוך היה חיוך חדש של רחמים וטוב-לב, ונתרווח העולם.

שנה טובה!

חזית רפ"ל

(נכתב במוצ"ש, הפטרת עקב "וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה', ששון ושמחה ימצא בה, תודה וקול זמרה", ישעיהו מט יד).

לקראת ימי התשובה הבעל"ט ביקשתי מיצחק שלומי, מחנך כתיב, לספר כיצד אפשר לחנך ילדים לאמונה:

חינוך לאמונה

כמורה בבית הספר נתבקשתי לכתוב על "חינוך לאמונה".

ראשית אגלה לכם כי לכל כיתה מכתות ביה"ס יש שעה במערכת השעות השבועית הנקראת בדיוק כך: "חינוך לאמונה", שעה בה עוסקים בכיתה בלימוד ערכים שונים הקשורים (השנה) בנושא "אהבת ישראל". יחד עם זאת ברור לי שסוגיית ה"חינוך לאמונה" עמוקה וגדולה היא, ואינה מתמצה בשעת מערכת אחת. על אף שאני הוגה הרבה בדבר אין לי, ואני לא מכיר משהו שיש לו, מתכון מוכח ודרך ברורה לחינוך לאמונה בדורנו.

ובכל זאת, אשתף אתכם במעט מתוך שיעור שקיימנו בכיתה א' (המחנכת - חני ברמן מתקומה ואני) השבוע. שיעור זה היה פתיחה לעיסוק בנושאי התורה והטבע, התורה והחיים, ומהווה מעין נספח משלים לשיעורי התורה "הרגילים" בכתות א-ב. נראה לי כי סוגיית החינוך לאמונה בהחלט נוכחת בשיעורים אלה.

במהלך השיעור התחלנו לספר על הר' מקוצק שיצא באחד הימים מחדרו ושאל את תלמידיו "היכן נמצא אלוקים?" בשלב זה ביקשנו מהתלמידים שיחשבו בשקט ואח"כ יספרו לבן/בת הזוג שליכם בשולחן, מה דעתם, היכן נמצא אלוקים? כשאספנו את התשובות מהזוגות שמענו בין השאר:

אלוקים נמצא בשמיים, בעננים, בארץ, בכל מקום, בארץ ישראל, בלב, בנשמה.... ילדים בכיתה א' לאחר מכן המשכנו בסיפור בו הר' מקוצק משיב בחריפות לתלמידיו (לאחר שגם הם ניסו את מזלם בתשובות שונות) שהקב"ה נמצא היכן שנותנים לו להיכנס! וגם כאן ניסו הילדים להסביר איך, למשל, אנו יכולים לתת לקב"ה "להיכנס" אלינו - במעשים טובים, באמונה, באהבה לזולת, בהכנסת אורחים ועוד...

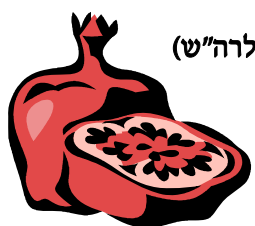
כפי שכתבתי לעיל- אין לי דרך ברורה להציע בעניין אבל דבר אחד אני יודע- האמונה כבר קיימת, אנחנו צריכים "רק" לא להפריע ואם אפשר אז לעזור לה להתפתח בתמימות וביושר. אסיים בדברים המכוננים של האדמו"ר מפאסצ'נה בספרו "חובת התלמידים":

" ואת הנערים אשר לפניהם יראו לנשמות גדולות אשר עודן באיבן, ועליהם להצמיחן ולהפריחן. גננים הם בגן ה' לעבדה ולשמרה"

יחזקאל

חברות יקרות,

השבת, פר' "האזינו", ג' תשרי תשע"ב, 30.9.11 (שבת שצמודה לרה"ש)

תקיים תפילת נשים במועדונית

קריאת תורה, הפטרה ומוסף

בשעה 09:15!

חברות ותיקות בקבוצת התפילה שלנו, חברות חדשות ואורחות - כולכן מוזמנות!

שנה טובה! שנת בריאות! שנת יצירה ופריחה!

סוף והתחלה באצרכת החינוך

אז אלול, אחרון במדרון התלול
קצר ימים ונוסף עם לילו הטלול
עוד תקיעה
עוד תרועה
עוד שברים ועיגול
השנה שעברה יסגר במנעול

מתחילים מחדש. למה לא? מה זה רע?
גם הזמן לפעמים מתבלבל בספירה
גם הגל אל החוף מבקש חזרה
גם תיבת הזימרה שרה שוב את שירה
(נתן יונתן)

לפני שנסגור במנעול את החופש הגדול והשנה שעברה אנו רוצים עוד כמה תודות-
ליגאל זיוון שליווה את טיול הגיוס, לדני לוריא שריכז קייטנת אילן, לעומר דרורי ועדו וייס שריכזו מחנון
גנים, לאריאל שלומי ועומר לנדאו שארגנו שוב את מחסן הטיולים.
לכל הנערים והנערות שנרתמו לכל משימה- החל מחיזוק הצוותים הקבועים בבית כולל ובמפ"ל דרך
הדרכה במחנון גנים, מחנון א'-ה', הדרכה בקייטנת נכדים, חונכות בקייטנת אילן ועוד.. אין עליכם!
הייתם גדולים!

בהזדמנות זו אנו נפרדים מעוד כמה אנשים-

רעות הקומנרית, שצנחה לתפקיד ממש ברגע האחרון והתעשתה במהירות. הרבה תודה והצלחה בהמשך!
רחלי לביא, שלאחר כמעט שלוש שנים של עבודה מסורה במפ"ל עוזבת אותנו. נתגעגע. תודה והצלחה רבה
בהמשך!

אפרת ויואב מדריכי החטיבה – אנו מודים לכם על שנה משמעותית!
לדני לוריא, שלצערנו עזב אותנו ליישוב אחר- הרבה הצלחה בדרכך החדשה, אבל בסתר ליבנו אנו מקווים
ש"הוא עוד ישוב..."

ועכשיו- מתחילים מחדש.

השנה התחילה בצורה רגועה וטובה, למרות שהצוותים בכל שכבות הגיל עדיין בשלב המעבר, ויושלמו רק
לאחר החגים. הצוותים הקיימים עובדים בשיא המרץ, ומתארגנים לחודש תשרי ולחגים הבאים עלינו
לטובה.

לסיום, נאחל לעצמנו ולכל קהילת סעד –

שתהא השנה הבאה עלינו לטובה
שנה של עשייה חינוכית מבורכת
שנדע לעשות את החשוב והנכון

את הצודק והחכם

ושנמשיך להיות שותפים לפעילות הקהילתית

שנה טובה, צנת

ביום חמישי שעבר התקיים ערב הרמת כוסית ל - 58 המשפחות הצעירות (כן, כן זה המספר...). בערב הוקרא קטע שתרצה אורן כתבה (ראו בהמשך), היתה הרמת כוסית, דברים של מיכל אחיטוב – מרכזת ו. קליטה, וסבב היכרות של כל הנוכחים. לבסוף חולק שי צנוע למשפחות. שתהיה לכולם שנה טובה ומלאה עשייה, צוותרבות צעירים.

כמה חרוזים לסיים שנת פעילות – צוות תרבות צעירים

נכון שכולם לחוצים
ורוב השבוע אצים, רצים,
אבל ללא תרבות הן אי אפשר,
כל נקלט זאת יודע מיום שכאן גר.
בראשית השנה פתחנו עם הרב ארי בשיעור לחגים
ובחודש חשוון "בירה ונשירה", מסורת רבת שנים.
בכסלו הייתה הדלקת נרות משותפת עם יצירות לטף,
ובראש חודש שבט חגגנו עם צוות תרבות וותיקים ערב משותף.
שני ימי סמינר משפחות נקלטות בחופשת סמסטר,
שיחות היכרות מונחות בינינו, וכמה פאנלים עם מסר.
בין לבין היה לנו בית קפה עם נערה בעלת צרכים מיוחדים,
ובפסח יצאנו להפריח יוני דואר ולקטוף תותים.
בליל יום העצמאות משירי ארץ ישראל שרנו על מחצלות,
ובל"ג בעומר מדורת הורים וילדים, באש ומצהלות.
לאחר שבועות, באחת השבתות הארוכות שבין "במדבר" ל"דברים",
התאספנו לסעודה שלישית עם הרב ארי ונעמה, היה נעים, טעים ומחכים.
בחופש הגדול הספקנו להכניס בתוך המרוץ הבלתי נגמר עוד שני ימי סמינרים,
ומי שלא היה באמת הפסיד, כי הסיפורים בבית הקברות היו מרגשים ונהדרים.
חודש אלול הגיע ועמו רצון להתחדשות ויצירתיות,
הצוות שלנו מאוד זקוק לחבריה עם רעיונות ומעשיות,
חשבנו שכדאי ליצור צוותים קטנים ממוקדים
ובכל חודש לקיים פעילות אחת של צוות אחד לכל המעוניינים.
אז אם מישוהו מכם מוכן להיות שותף לצוות אחד,
ולהיות אחראי לתוכנית אחת במהלך תשע"ב,
בבקשה שימלא ספח כאן ועכשיו.
תודות לכל אלו שתמיד נענים ברצון ותודות לכולכם על שאתם באים בשמחה ובששון.
שנה טובה תרבותית ופעילה, שנת שיתוף פעולה, לכולכם נקלטים נפלאים.
תודות לחברי וועדת קליטה ולכל הטורחים למען תרבות צעירים.

איפה הם הצעירים - חנוכה - זיווה אהשט

למשתחררים:

לספיר אורן (בקרוב), רעות הימן, מיכל לוי (ומזל טוב), מירב לוי, ליאור לנדאו, שירית לנדאו, שלומית שלומי, וחמוטל רפל - שסיימו שרות לאומי.

חוה לב, אהרן שנון, וחנן וייזל - שסיימו את הצבא -

עלו והצליחו והקב"ה יהיה עמכם.

חיילנו הותיקים הממשיכים לשמור עלינו מכל רע:

אור זיוון - חינוך: נתיב. המתגייסים הטריים:

גיל פיש - חינוך מחול אפרים - גולני

שחר קסלר - מודיעין צור גולן - חיל האוויר

תומר לייכטר - צנחנים ישי קימלמן - עתודה אקדמית

חיים פרידמן - חיל הים ירין יפרח - גיוס נובמבר

בן-ציון לנדאו - מגלן

עינב שמע - טכני חיל האוויר

ענת קימלמן - קרקל

רוני וידס - שרות לאומי מודיעין

אביעד עברון - שריון

ניר לייכטר - תומך לחימה

גאי גולן - נהג מפקד

אלעד סימון - גולני קורס קצינים

דורון גינזברג - נח"ל

אביב קסט - גולני

שאול עברון - תומך לחימה (בהצלחה בשחרור המתקרב)

איתי גולן - שריון

עדי יום טוב - חובלים

חיים הוך - מודיעין

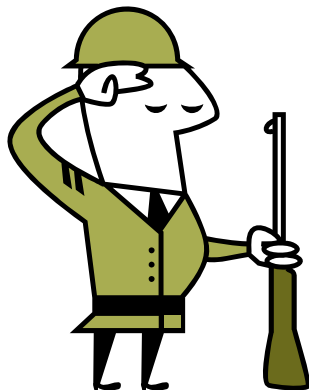
ישראל אסולין

ובנות שרות לאומי שמתחילות:

נעם אש - אולפנת חדרה

חן הלפרין - אוטיסטים ראש"צ

רננה לנדאו - רחובות

אחרים שטרם התגייסו:

שובל כהן (בי"ס יפתח) וצורי סימון (בית נעם) - סיימו שנת י"ג

ידידיה וייזל - ממשיך בישיבת הכותל

בוגרי י"ב:

עומר דרורי - מכינת בית ישראל

חן קאופמן - י"ג יפתח ענבל פיש-בית נעם

סלע ברנע - ישיבת עתניאל

יפתח גינזברג- ישיבת אור עציון

לוטן כהן - מכינה מעורבת שדרות

עומר לנדאו - ישיבת אור עציון

אריאל שלומי - ישיבת ירוחם

נאחל לכולם שנה טובה ויצגו את הבית המורחב שלנו בכבוד!

מהלכה פתוח

דרכים חקלאיות - בימים אלו קיבלנו הודעה כי משרד החקלאות והק"ל נרתמים להסדרת דרכים חקלאיות בשדותינו. הכוונה לסלול באספלט קטעים נוספים בדרכים במשבצת החקלאית שלנו. למעשה זו בעצם החייאה של תוכניות מגרה שהוכנו לפני שנתיים, ואי"ה יגיעו עכשיו למימוש. נקווה כולנו כי התוכנית תקרום עור וגידים ונזכה במהרה לחנוך דרכים אלו.

ואם בדרכים עסקינן - המטיילים בדרכי הקיבוץ ההיקפיות, יוכלו בנקל להבחין כי בעת האחרונה "נעלמה" גדר הרשת הישנה נושנה שניצבה לה שנים הרבה כאבן שאין לה הופכין לאורך הדרך ממזרח ללול 1, בין שער החממה בואכה "ברכות שלמוך" הישנות. הגדר היוותה "מסלול מכשולים" ומטרד יום יומי לעובדי הגד"ש המובילים כלים כבדים, ביציאתם מסככת הטרקטורים בדרך אל השדה. על מבצע זה יש להודות להוגה, ליוזם ולמבצע איציק לייכטר – יישר כוח.

גניבות, סיפור ראשון - ביום שבת לפני כשבועיים, התבצעה פריצה לחוות לולי הרבייה הכבדה. כוונת הפורצים הייתה כפי הנראה "להרים" את גנראטור החרום שנמצא במקום. האזעקה המותקנת במקום פעלה והתריעה, אך אנו לא ביצענו באופן מיידי את התרגולת המתחייבת – הגעה מהירה ללול לשם מניעת הגנבה. למזלנו הטוב, מסיבה שלא ברורה לנו עד תום, לא לקחו הפורצים את "השלל" ויצאו בידיים ריקות, על זה נאמר - יותר מזל משכל. נדאג לשפר את תפקודנו כנדרש.

גניבות, סיפור שני – לפני ימים מספר מקבל לייכטר איתות ממערכת ההתרעה בסככת האריזה של החממה. השעה, שעת לילה מאוחרת מאוד (יותר נכון, שעת בוקר מוקדמת מאוד) איציק לא מתעצל, עולה על הכלי ויורד לחממה. מסתובב כה וכה, בודק, מחפש – כלום. עושה סיבוב נוסף בכביש העוקף חממה – כלום. שב הבחור למיטתו החמה. למחרת, בדרכו לחממה על הטרקטור, מרים ראשו וחשכו עיניו, הוא מבחין כי הפנלים של מתקן החשמל הסולרי, אינם עוד על הגג כתמול שלשום. משטרה, תחקירים, בדיקות, ביטוח, מתקינים מחדש – בקיצור בלגן.

חברים - פקחו עיניים. על כל דבר חשוב יש להודיע מיד לרשב"צ יואב פרנקל (052 5454901).

הסדרת שימושים חורגים – מזה תקופה ארוכה אנו בדין ודברים עם מ.מ.ישראל. לטענתם, אנו פועלים באופן החורג מן המותר לנו בהסכם המשבצת. ענפים כמו מוסך, נגריה, פופלי, קו לקו וקייטרינג מבצעים פעילות חיצונית הדורשת מאיתנו להעביר אחוזים מן ההכנסות למדינה. תאמר להם כי הפעילות החיצונית היא ממש מינורית - כלום. דבר אל "הלמפה". מניסיוננו למדנו כי אי אפשר נגדם, הם בסוף תמיד מנצחים. אז הגענו עימם להסכמה כי נפעל בהדרגה להסדרה של חריגות אלו. זה יעלה לנו לא מעט כסף אך אין ברירה כפי הנראה.

להקת מטילות – בשעה טובה ולאחר כבוד, קיבלנו להקת רביה חדשה. 23 אלף העופות הורדו אחר כבוד ללולים שעמדו נכונים לקליטתם. קדימה, לעבודה ולמלאכה. נקווה כי התוצאות הטובות של הלהקה הקודמת יחזרו ואף יעלו. אגב, גם בלול הפטם קלטנו בימים אלו את המדגר הרביעי השנה. נקווה כי גם הוא יעשה חיל.

ברכה שנישא לכל ידידינו וגם לעצמנו לשנה הקרבה ובאה, פשוטה, וצנועה ונאה:

"נהיה טובים יותר מהיין והנצה אצים טובים יותר מהענין"

נה טובה וחד מה,

חלופ